ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ

Με ποιο σχέδιο και με ποια μέθοδο δεν θα γίνει Αστακός ή Βατοπέδι;

Των
ΠΕΤΡΟΥ ΣΥΝΑΔΙΝΟΥ
ΣΤΑΘΗ ΤΑΥΡΙΔΗ
ΓΙΩΡΓΟΥ ΠΑΝΤΑΓΙΑ*

Η αξιοποίηση του παλιού αεροδρομίου στο Ελληνικό συνιστά μια μεγάλη εκκρεμότητα του παρελθόντος. Μια εκκρεμότητα που μας υπενθυμίζει την απουσία πολιτικής βούλησης. Μας υποδεικνύει τις ευθύνες τόσο της κεντρικής εξουσίας όσο και των φορέων της Αυτοδιοίκησης να προκρίνουν μια λύση κοινά αποδεκτή, μια λύση που να ανταποκρίνεται στις ανάγκες των πολιτών, όχι μόνο των γύρω περιοχών αλλά και ολόκληρης της Αττικής.

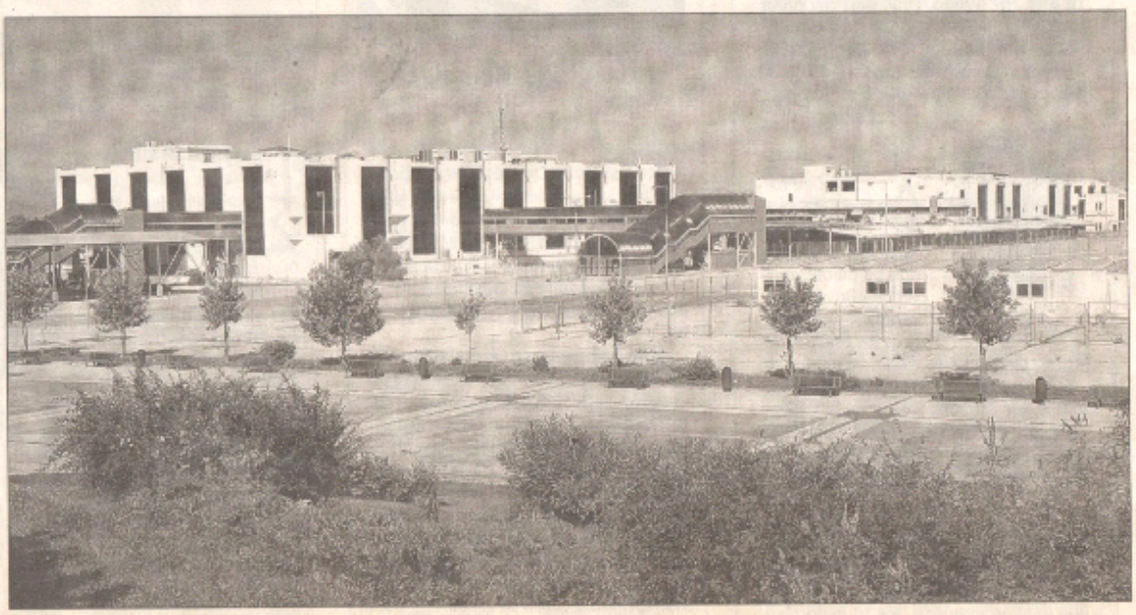

Δέκα χρόνια αδράνειας

Η αδυναμία αξιοποίησης του Ελληνικού δυστυχώς δεν είναι τυχαίο γεγονός. Συμπυκνώνει με τον χειρότερο τρόπο τις διαχρονικές παθογένειες μιας πολιτείας που είναι παγιδευμένη στην αδράνεια, στη στασιμότητα, στην αναβλητικότητα και την αναποτελεσματικότητα. Χαρακτηριστική είναι εξάλλου η έλλειψη σχεδίου για τη μετα-ολυμπιακή αξιοποίηση εγκαταστάσεων και άλλων μεγάλων χώρων: Γουδή, Ελαιώνας, Παραλιακό Μέτωπο, Δραπετσώνα.

Σε λίγες ημέρες συμπληρώνονται δέκα ολόκληρα χρόνια από την ημέρα (28/3/2001) που το αεροδρόμιο έκλεισε, ενώ εδώ και δεκαπέντε χρόνια έχουν δει το φως της δημοσιότητας αρκετά σχέδια επί χάρτου και έγιναν και πολλές επίσημες εξαγγελίες.

Κυβερνητικές ανακολουθίες

Για την ορθή και βιώσιμη αξιοποίηση του Ελληνικού έχουν δεσμευτεί τρεις πρωθυπουργοί. Τον Απρίλιο του 2003, ο κ. Κώστας Σημίτης ανακοίνωνε την απόφαση της κυβέρνησής του για δημιουργία μητροπολιτικού πάρκου, δηλώνοντας ότι ο χώρος πρασίνου θα κάλυπτε τα 4.000 στρέμματα.

Λίγα χρόνια αργότερα, ο κ. Κώστας Καραμανλής προέβη σε νέες εξαγγελίες, μιλώντας και αυτός για μητροπολιτικό πάρκο με δυνατότητα οικοδόμησης 300 στρεμμάτων.

Το 2009, στις αρχές της κυβερνητικής θητείας, ο νυν πρωθυπουργός κ. Γιώργος Παπανδρέου επισκεπτόμενος τον χώρο δεσμεύτηκε ρητά να προχωρήσει στην αξιοποίησή του, συνδέοντάς τον μάλιστα και με το εγχείρημα της πράσινης ανάπτυξης.

Ανικανότητα και ανεπάρκεια

Ωστόσο, τίποτε δεν προχώρησε. Οποια δικαιολογία και να επικαλεστεί κάποιος είναι έωλη. Η χώρα που επί δεκαετία αφήνει ανεκμετάλλευτη μια έκταση που θα μπορούσε να εξελιχθεί σε πνεύμονα πρασίνου, δίνοντας ανάσα ζωής στο Λεκανοπέδιο, είναι φυσικό να αντιμετωπίζει σήμερα το φάντασμα της χρεοκοπίας. Η ανικανότητα και η ανεπάρκεια ολόκληρης της πολιτικής τάξης είναι αδιαμφισβήτητες. Μην ξεπουλήσουμε όμως και τα «ασημικά»!

Το Ελληνικό δεν είναι τούρτα

Δεν νοείται το αποκαλούμενο «μεγαλύτερο πάρκο της Ευρώπης», έκτασης 5.300 στρεμμάτων, που μαζί με την πρώην αμερικανική Βάση ξεπερνά τις 6.000 στρέμματα, να γίνεται μήλον της Εριδος μεταξύ πολιτείας, Αυτοδιοίκησης, συναρμόδιων υπουργείων, «εξοργισμένων» πανεπιστημιακών, «αλληλέγγυων» κ.λπ. και να καταδικάζεται στην αχρηστία και την παραίτηση.

Απουσία κυβερνητικού σχεδίου και προσανατολισμού

Δυστυχώς και στο ζήτημα αυτό η σημερινή κυβέρνηση επιδεικνύει ασάφεια, ανακολουθία, αντιφατικότητα, έλλειψη σχεδίου, απουσία πολιτικής βούλησης.

Ας θυμηθούμε μόνο το περιβόητο πρόγραμμα του υπουργείου Περιβάλλοντος «Αθήνα-Αττική 2014», το οποίο ανακοινώθηκε τον Ιούνιο του 2010, επαναλαμβάνοντας γενικόλογες διακηρύξεις περί της αναγκαιότητας αξιοποίησης του Ελληνικού.

Στη συνέχεια υιοθετήθηκε η ιδέα του fast track, χωρίς και πάλι να δίνεται σαφής προσανατολισμός στην αξιοποίηση του παλιού αεροδρομίου. Παράλληλα, πολύς λόγος έγινε για τη μετατροπή του Ελληνικού σε Las Vegas, που θα φιλοξενούσε καζίνο, ξενοδοχεία 7 αστέρων, μαρίνες, κ.ά.

Είναι προφανές ότι δεν έχει ακόμα διαμορφωθεί σαφές και καθαρό πλαίσιο για μια βιώσιμη και ορθή αξιοποίηση του Ελληνικού προς όφελος των πολιτών του Λεκανοπεδίου. Η διακίνηση δε σχεδίων εν κρυπτώ από συμπαθείς «ειδήμονες» που προσφέρουν «εθελοντικά» παραπέμπει είτε στα ανέκδοτα με τον Τοτό-ή σε νέα Εξεταστική Επιτροπή!

«Απόψε αυτοσχεδιάζουμε»

Παρακολουθώντας τις συνεχείς αλλαγές και παλινδρομήσεις, διαπιστώνουμε ότι η κυβέρνηση στο μείζον αυτό ζήτημα αυτοσχεδιάζει. Δεν περιγράφει με σαφή τρόπο τη στρατηγική της πρόταση για την αξιοποίηση των 5.300 στρεμμάτων και, το κυριότερο απ' όλα, αδυνατεί να δώσει έναν καθαρό προσανατολισμό, προκειμένου να υπάρξει και πραγματικό επενδυτικό ενδιαφέρον.

Αξιοποίηση Ελληνικού - Ενα σύνθετο εγχείρημα

Το Ελληνικό δεν αποτελεί ξεχωριστή νησίδα αλλά τμήμα της πρωτεύουσας και του Λεκανοπεδίου. Συνεπώς, η αξιοποίησή του πρέπει να αντιμετωπιστεί ως σύνθετο εγχείρημα, το οποίο θα συνδυάζει τη δημιουργία μητροπολιτικού πάρκου που θα δώσει ανάσα ζωής στους κατοίκους της Αττικής με την αρμονική συνύπαρξη ιδιωτικών και δημόσιων λειτουργιών. Ο συνδυασμός πολλαπλών χρήσεων θα το καθιστούσε επενδυτικά ελκυστικό.

Το επενδυτικό ενδιαφέρον θα ενισχυθεί εάν η αξιοποίηση του Ελληνικού σχεδιαστεί και συνδυαστεί και με παράλληλες παρεμβάσεις σε όλο το μητροπολιτικό παλεοδομικό συγκρότημα (βλ. Ελαιώνας, Δραπετσώνα κ.λπ.) και το παραλιακό μέτωπο της Αττικής που ξεκινά από το ΣΕΦ και φτάνει έως το Σούνιο.

Το άνοιγμα της πόλης στη θάλασσα είναι ζωτική ανάγκη. Δεν νοείται να συντηρούμε ακόμη το διαχωριστικό τείχος που δεν επιτρέπει στους Αθηναίους την εύκολη πρόσβαση στη θάλασσα. Το ίδιο σημαντική είναι και η αξιοποίηση επιτέλους των ολυμπιακών ακινήτων που βρίσκονται στην παραλιακή, όπως του beach volley, του tae kwon do και των ολυμπιακών εγκαταστάσεων του Αγίου Κοσμά.

Οι ευθύνες της κυβέρνησης

Η κυβέρνηση οφείλει να εγκαταλείψει τους αυτοσχεδιασμούς, τις παλινωδίες, τις προχειρότητες και να ασχοληθεί σοβαρά και υπεύθυνα με το μείζον ζήτημα της αξιοποίησης του Ελληνικού. Οφείλει:

- να οριστικοποιήσει τα σχέδιά της, χωρίς στρογγυλοποιήσεις και χωρίς υπεκφυγές,
- να παρακάμψει τις όποιες ενστάσεις διατυπώνουν ορισμένοι. Ενστάσεις που είτε οδηγούν σε φτηνό λαϊκισμό είτε απαξιώνουν περαιτέρω την αξία και χρησιμότητα της τεράστιας έκτασης του παλιού αεροδρομίου,
- να εκπονήσει ένα business plan προκειμένου να αποσαφηνιστεί και να γνωστοποιηθεί το κόστος δημιουργίας μητροπολιτικού πάρκου,
- να δημιουργήσει εταιρεία ενός σκοπού που θα είναι ο φορέας-ιδιοκτήτης-διαχειριστής και αυτή που θα διεξαγάγει τον διαγωνισμό. Η σύσταση του ήδη ανακοινωθέντος φορέα «Ελληνικό Α.Ε.» δεν θα πρέπει να καθυστερήσει περαιτέρω την ταχύρρυθμη υλοποίηση του «οράματος». Η εταιρεία για την αξιοποίηση του Ελληνικού πρέπει να λειτουργήσει με ιδιωτικο-οικονομικά κριτήρια, προκειμένου να διαθέτει την απαιτούμενη ευελιξία, ακολουθώντας βεβαίως την εθνική, κοινοτική νομοθεσία περί «δημοσίων συμβάσεων»,
- να αποκρυσταλλώσει το ποσοστό της δόμησης,
- να καθορίσει γενικές αρχές σχεδιασμού, πράσινης παρέμβασης, χρήσεις δυνητικές - και όχι αποκλειστικές προς όφελος του μητροπολιτικού Λεκανοπεδίου,
- να διεξαγάγει διεθνή διαγωνισμό, διασφαλίζοντας μέσω ειδικού πολεοδομικού κανονισμού την αισθητική και αρχιτεκτονική ποιότητα των χώρων, του πρασίνου, του δομημένου περιβάλλοντος, υιοθετώντας τον απαραίτητο συντελεστή δόμησης που θα εξασφαλίζει τη βιωσιμότητα του εγχειρήματος. Ταυτόχρονα, να διασφαλίζει την προσφορά αντιπαροχής με την ποιότητα του έργου,
- να δοθεί επαρκής χρόνος (διαβούλευση) για τις απόψεις των πολιτών και φορέων (βλ. και αξιοποίηση παλιού αεροδρομίου του Βερολίνου).

Ζήτημα εθνικής σημασίας

Το Ελληνικό, έχοντας τη νομική εμπειρία των συμβάσεων παραχώρησης, μπορεί να αξιοποιηθεί χωρίς ταλαντεύσεις και παλινδρομήσεις. Το συγκεκριμένο εγχείρημα είναι υπερτοπικό. Συνδέεται με τη δυνατότητά μας να αξιοποιήσουμε τη δημόσια περιουσία, ιδιαίτερα σήμερα που τα δημοσιονομικά προβλήματα είναι τεράστια και το φάντασμα της χρεοκοπίας πλανάται πάνω από τη χώρα. Παράλληλα, το εγχείρημα είναι και αμιγώς πολιτικό, γι' αυτό χρήζει ιδιαίτερης προσοχής, μακριά από ερασιτεχνισμούς και επιπολαιότητες.

Επειδή η κλίμακα και η θέση του προς αξιοποίηση χώρου το κατατάσσουν αυτόματα στη λίστα με τα ελάχιστα παγκοσμίως έργα αυτής της δυναμικής, η προσέγγιση θα πρέπει να έχει αποδέκτες το διεθνές επιχειρηματικό ακροατήριο και μέτρο σύγκρισης τις καλύτερες αντίστοιχες διεθνείς παρεμβάσεις, έτσι ώστε να αντλήσει τα μέγιστα δυνατά ποιοτικά και οικονομικά οφέλη.

Ελπίζουμε και προσδοκούμε το έργο να αποτελέσει την «πύλη εξόδου» της χώρας από τον διεθνή επιχειρηματικό απομονωτισμό και να γίνει εφαλτήριο προσέλκυσης καινοτόμων επενδυτικών παρεμβάσεων που τόσο έχουμε ανάγκη.

* Οι Πέτρος Συναδινός, Στάθης Ταυρίδης, Γιώργος Πανταγιάς, είναι στελέχη του Green Tank το οποίο ιδρύθηκε πριν από ένα χρόνο. Λειτουργεί ως τράπεζα ιδεών, ως think tank για τη βιώσιμη ανάπτυξη.